

Павловська Марія Володимирівна, *головний юрисконсульт відділу претензійно-позовної роботи та представництва інтересів в судових інстанціях управління правового забезпечення Тернопільської міської ради*

ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

На етапі становлення нової епохи української державності, надзвичайно актуальним є питання відносин між владою та громадянським суспільством, доступність влади, відкритість та підконтрольність владних інститутів громадянам.

Іншими словами – йде мова про відповідність задекларованих та визначених законодавством правових принципів і норм сьогоденню та соціальній дійсності.

За попередні роки, відповідно до думки, що сформувалась в суспільстві, яка є відома завдяки соціологічним опитуванням, громадяни нашої країни вважають державу та, зокрема, владу дистанційно віддаленими від соціуму, відчуженими по відношенню до громадян.

Станом на сьогодні особливої уваги набувають проблеми формування прозорості системи роботи влади, яка повинна забезпечувати упровадження загальносуспільних цінностей реальної демократії, функціонування окремих інституцій влади, діяльності державних службовців та прирівняних до них, зокрема, посадових осіб органів місцевого самоврядування.

За останні роки цілеспрямовано, на вищому законодавчому рівні, ведеться робота по вдосконаленню норм чинного законодавства, оновленню законодавчої бази, впровадженню різного роду пілотних проектів в напрямку за-

безпечення прозорості діяльності владних структур, органів місцевого самоврядування.

Досить великий прорив, на мою думку, відбувся за останні роки у сфері інформаційних правовідносин, в частині доступу громадян до діяльності влади, вдосконалення процесів співпраці суспільства і влади.

Зазначені вище положення проявляються у безпосередній участі представників громади у роботі владних структур, яка відбувається через реалізацію громадянами прав, що визначені нормами чинного законодавства України.

До прикладу, у 2010 р. Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», якою затверджено Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики та типові положення про громадську раду, що може бути утворена при органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Консультації з громадськістю проводяться з метою залучення громадян до участі в управлінні державними справами, надання можливості для їх вільного доступу до інформації про діяльність органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування а також забезпечення гласності, відкри-

тості та прозорості діяльності зазначених органів.

Проведення консультацій з громадськістю сприяє налагодженню системного діалогу органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з громадськістю, підвищенню якості підготовки рішень з важливих питань державного і суспільного життя з урахуванням громадської думки, створенню умов для участі громадян у розробленні проектів нормативних актів.

Консультації з громадськістю проводяться з питань, що стосуються суспільно-економічного розвитку держави, реалізації та захисту прав і свобод громадян, задоволення їх політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, як за загальнодержавному рівні так і на місцях.

Результати проведення консультацій з громадськістю враховуються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування під час прийняття остаточного рішення або в подальшій його роботі.

Діалог, який влада веде із суспільством є відкритим та дозволяє почути думку народу, використати та врахувати її при безпосередньому виконанні повноважень, які визначено законодавством.

Окрему увагу слід приділити Закону України «Про доступ до публічної інформації», який було прийнято у 2011 р. Зазначений нормативно-правовий акт встановлює право громадян України на безперешкодний доступ до публічної інформації, що створюється в процесі діяльності суб'єктів владних повноважень, або у визначе-

ному законодавством порядку знаходиться у розпорядженні зазначених суб'єктів, що в результаті робить владу більш ближчою до суспільства та є проявом доступності влади для громадян, забезпечуючи рівність прав членів суспільства.

Прийняття даного Закону стало важливим кроком у сфері дотримання конституційних прав та свобод людини в Україні. Закон містить багато новацій, які раніше не використовувались в українському законодавстві, через що вже три роки поспіль проводиться роз'яснювальна робота з представниками владних структур, представниками органів місцевого самоврядування, з метою забезпечення належної реалізації норм вказаного Закону.

Також не менш важливими нормативно-правовими актами, що встановлюють механізми ефективного забезпечення доступу до публічної інформації в органах місцевого самоврядування є Закони України «Про інформацію», «Про звернення громадян», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації».

Ст. 5 Закону України «Про інформацію» визначає основні принципи інформаційних відносин – вихідні начала, на яких будуються інформаційні процеси в суспільстві:

- гарантованість права на інформацію;
- відкритість, доступність інформації та свобода її обміну;
- об'єктивність, вірогідність інформації;

- повнота і точність інформації;
- законність одержання, використання, поширення та зберігання інформації.

Додатково можна навести наступні демократичні принципи, які мають пряме відношення до інформаційних відносин:

- принцип відкритості інформаційної політики;

- рівності інтересів всіх учасників інформаційних відносин;

- соціальної орієнтації – фінансування державою тільки того, що спрямовано на інформаційний розвиток соціальної сфери;

- дотримання прав людини, їх пріоритет над правами держави;

- конституційне обмеження влади більшості над меншістю; повага прав меншості на власну думку, її вільне вираження;

- верховенство закону;

- відділення місцевого самоврядування від державної влади;

- плюралізм думок, партій, громадських об'єднань із різноманітними програмами і статутами, що діють у рамках Конституції України.

Всі зазначені вище законодавчі акти покликані на регулювання суспільних відносин у сфері інформації, доступу до інформації та правовідносин

що визначають процеси та способи взаємодії влади із суспільством.

В загальному, інформаційно-правові відносини – це врегульовані нормами чинного законодавства способи взаємодії між людьми, обміну необхідною інформацією між владними інституціями і представниками суспільства.

Звичайно, що у ході роботи у сфері забезпечення прозорості діяльності органів місцевого самоврядування, на практиці, посадові особи стикаються із певними прогалинами в нормах діючого законодавства, неготовністю громадянського суспільства до нових норм законів, що проявляється зловживанням наданими правами та в результаті має вплив на ефективність та якість роботи розпорядників інформації.

Підсумовуючи все вищенаведене слід зробити висновок про надзвичайну значимість розвитку інформаційних правовідносин в Україні та вдосконалення нормативно-правової бази у даній сфері, що в свою чергу спрямовується на забезпечення прозорості діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, гарантує ефективність цієї діяльності та забезпечує реалізацію прав і свобод людини і громадянина на вищому державному рівні.

Література:

1. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2939-17>.

2. Про інформацію: Закон України від 09.05.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.

4. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.

5. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету міністрів України від 03.11.2010 № 996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>.

6. Основи інформаційного права України: навч. посіб. В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.В. Гриценко та ін.; За ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калужного та П.В. Мельника. – К.: Знання, 2004.

7. Науково-практичний коментар до Закону України «Про доступ до публічної інформації»: Видання ініційоване Комітетом Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації і рекомендоване для використання в адміністративній та судовій практиці Р. Головенко, Д. Котляр, О. Нестеренко, Т. Шевченко – К.: 2012.

Пастущенко Олександр Олександрович, *головний спеціаліст відділу з питань призначення та перерахунку пенсій Управління Пенсійного фонду України в Чемеровецькому районі Хмельницької обл.*

ПРОБЛЕМАТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Поряд із важливими соціально-економічними та політичними проблемами, що домінують у вітчизняному інформаційному просторі, останнім часом постійно обговорюється також тема реформи пенсійної системи. Пенсійне забезпечення є важливою складовою соціально-економічної стратегії держави, тому її удосконалення – необхідна умова створення ефективної системи соціального захисту непрацездатної частини населення. Пенсійне забезпечення має діяти як за принципами соціальної справедливості, так і за страховими принципами: всі громадяни мають право на пенсійне забезпечення, проте громадяни, які сплачують більші внески або працюють довше за інших, мають право й повинні отримувати більш високу пенсію.

Необхідно констатувати, що українська пенсійна система на сьогодні практично не відповідає вказаним принципам, є фінансово нестабільною, не забезпечує розмір пенсій відповідно до трудового внеску більшості грома-

дян і водночас створює умови для пільгового (здебільшого несправедливого) пенсійного забезпечення значної чисельності пенсіонерів.

Проблема пенсійного забезпечення знаходить відображення у наукових працях багатьох економістів. Вагомий внесок у розробку проблем реформування пенсійного забезпечення зробили закордонні вчені: Еуген Юрзіца, Петер Голиша, Г. Мак Таггарт та ін. Теоретичні і практичні проблеми реформування пенсійного забезпечення в Україні знайшли своє відображення у працях А. Авчухової, П. Буряка, О.Василика, І. Гнибіденка, В.Грушко, І. Гринчишин, К. Васьківської, В. Даченко, Т. Іващенко, О. Кириленко, О. Ковалюк, В. Куценко, Е. Лібанової, Х. Махмудової, Л. Омелянович, В.Опаріна, О. Пищуліної, Д. Полозенка, М. Ріппи, Л. Ткаченко, І. Ткачук, В. Толуб'яка, А. Федоренка, М. Шавариної, С. Юрія, А. Якиміва, В. Яценка та інших фахівців. Разом з тим, незважаючи на широкий спектр досліджуваних проблем і не